

รายงานสถานการณ์ทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ปี ๒๕๖๑ ไตรมาส ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม)

นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 เดือนธันวาคม 2561

สถานการณ์ทางสังคมภาพรวม

- จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีแนวโน้มเป็นสังคมสูงวัย ส่งผลต่อรูปแบบและวิถีชีวิต รวมถึงความเหลื่อมล้ำในเขตเมืองอาจเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2560 พบว่า มีจำนวนคนจน 5.3 ล้านคน แต่เมื่อพิจารณาจากความเหลื่อมล้ำด้านรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 0.445 จึงสะท้อนให้เห็นว่าความยากจนลดลง แต่ความเหลื่อมล้ำยังไม่ได้ปรับตัวดีขึ้น

สถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ

- การพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

เป็นนโยบายสำคัญที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ วางรากฐานการพัฒนาประชากรที่มีคุณภาพตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เป็นสวัสดิการพื้นฐานที่รัฐช่วยเหลือเด็กแรกเกิดในครอบครัวยากจนหรือเสี่ยงจน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 - 2561 มีเด็กแรกเกิด - 3 ปี จำนวน 525,728 คน ได้รับเงินอุดหนุนต่อเดือน คนละ 600 บาท เป็นผลดีต่อภาวะโภชนาการ สุขภาพ IQ และ EQ ของเด็กปฐมวัย สามารถทำให้เด็กสามารถเข้าถึงบริการสังคมต่างๆ และได้รับการ เลี้ยงดูที่มีคุณภาพ มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย นับเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดที่รัฐบาลมอบให้เด็ก

- สังคมไม่ทอดทิ้งกัน

เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยดำเนินการในหลายรูปแบบ ได้แก่ จิตอาสา ส่งเสริมให้คนในสังคม มีความเอื้ออาทรต่อกัน การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์แก่สังคม จิตอาสาธนาคารเวลาสำหรับการดูแลผู้สูงอายุของประเทศไทย การเป็นหุ้นส่วนทางสังคม โดยเฉพาะภาคธุรกิจที่เข้ามาช่วยเหลือรับผิดชอบต่อปัญหาสังคม เน้นวิสาหกิจเพื่อสังคมกับการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการชุมชน มีกองทุนสวัสดิการชุมชนเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทั่วประเทศ สามารถดูแลคนทุกช่วงวัย ตั้งแต่เกิดจนตาย ทำให้สมาชิกชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐานการ "ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี"

- บทบาทสตรีไทย

บทบาทสตรีไทยได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะภาคเอกชน จากรายงานของแกรนท์ ธอนตัน (2561) พบว่า 3 ใน 4 หรือร้อยละ 75 ของภาคธุรกิจทั่วโลกมีผู้บริหารสตรีระดับสูงอย่างน้อย 1 รายในองค์กร โดยประเทศไทยขยับสูงขึ้นที่

ร้อยละ 42 ถือเป็นอันดับ 3 ของโลกและจากรายงานของบริษัท มาสเตอร์การ์ด (ปี 2561) ชี้ว่า โอกาสของผู้หญิงในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจรายได้สูงมีแนวโน้มที่ดีทั้งด้านโอกาสความก้าวหน้า โอกาสทางความรู้และการเงิน ตลอดจนมีสภาพที่เอื้อต่อการประกอบกิจการมากกว่า โดยประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ นิวซีแลนด์ สวีเดน แคนาดา สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ สำหรับประเทศไทยถึงจะได้รับการประเมินเป็นลำดับที่ 15 แต่มีสัดส่วนร้อยละ 65.8 ซึ่งใกล้เคียงกับ 10 อันดับแรก

- ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย

เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) เน้นการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุ รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ เป้าหมายเพื่อให้คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนไทยทุกคนมั่นคง เข้มแข็ง

ประเด็นห่วงใย

- สถานการณ์ครอบครัวไทย

ครอบครัวเป็นรากฐานการพัฒนาคนและสังคม โดยสถานการณ์ที่น่าห่วงใย คือ ครอบครัวมีความเปราะบางทางเศรษฐกิจสังคม ครอบครัวข้ามรุ่น และครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ประสบปัญหาโอกาสทางการศึกษา รายได้และการมีงานทำ มีแนวโน้มเป็นคนจนเรื้อรัง ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ ความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้ช่องว่างระหว่างพ่อแม่-ลูก ห่างกันมากขึ้น ครอบครัวส่วนหนึ่งไม่สามารถดูแลบุตรหลานให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การตั้งครร์ไม่พร้อมในวัยรุ่น อัตราการคลอดของแม่วัยรุ่นไทยยังอยู่ในระดับที่สูง สาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและพฤติกรรมด้านเพศของวัยรุ่นส่งผลต่อสุขภาพแม่และเด็ก โอกาสทางการศึกษา กำลังแรงงาน การทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย และการทิ้งทารก

- ความรุนแรงในสังคม

ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ย 7-10 ราย/วัน ผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นเด็กและสตรี รัฐบาลได้ประกาศเจตนารมณ์ให้ปี 2562 เป็นปีแห่งรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี บุคคลในครอบครัว และความรุนแรงในสังคมทุกรูปแบบ จึงต้องอาศัยพลังของสังคมในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

การพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการลงทุนในเด็กเล็ก โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เตรียมรับมือกับความท้าทาย จากการเปลี่ยนแปลงทางประชากรของประเทศไทย และวางรากฐานการพัฒนาประชากรที่มีคุณภาพตั้งแต่ปฐมวัย จึงจัดทำโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 โดยโครงการนี้เป็นนโยบายสำคัญระดับชาติ ตามแผนบูรณาการการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ซึ่งเป็นการสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานให้กับเด็กในครัวเรือนที่ยากจนหรือเสี่ยงจน การสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับเด็ก และสร้างช่องทางให้เด็กเข้าถึงสิทธิทางสังคมในด้านอื่น ๆ สามารถเข้าสู่ระบบบริการของรัฐ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้งโครงการดังกล่าว ตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 รวมทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 เห็นชอบหลักการของโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยให้เงินอุดหนุนรายเดือนแก่เด็กแรกเกิดที่อยู่ในครอบครัวยากจน หรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อความยากจนที่เกิดขึ้นระหว่าง 1 ตุลาคม 2558 – 30 กันยายน 2559 รายละ 400 บาท ต่อเดือน เป็นระยะเวลา 1 ปี และหลังจากนั้นคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2559 เห็นชอบให้ขยายความคุ้มครองโดยให้เงินอุดหนุนตั้งแต่แรกเกิดจนครบ 3 ปี (36 เดือน) สำหรับเด็กที่อยู่ในครัวเรือนยากจน หรือครัวเรือนที่เสี่ยงต่อ

ความยากจน และเพิ่มจำนวนเงินอุดหนุนเป็น 600 บาท ต่อเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 เป็นต้นไป โดยมีเด็กแรกเกิด 0 – 3 ปี ได้รับเงินอุดหนุนต่อเดือน คนละ 600 บาท จำนวน 525,728 คน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยความร่วมมือจากองค์การยูนิเซฟและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute: TDRI) ร่วมกับสถาบันวิจัยนโยบายและเศรษฐกิจ (Economic and Policy Research Institute : EPRI) ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยชั้นนำในระดับสากล ออกแบบและดำเนินการประเมินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยมีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทำหน้าที่ในภาคสนาม คณะผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากผลการศึกษาการประเมินผลกระทบและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สะท้อนให้เห็นว่าเด็กแรกเกิดที่อยู่ในครอบครัวยากจนได้รับสวัสดิการมากขึ้น โดยเด็กแรกเกิดที่ได้รับเงินอุดหนุน มีผลลัพธ์ทางโภชนาการดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนฯ ครอบครัวนำเด็กไปรับบริการด้านการแพทย์และด้านสังคม กลุ่มแม่มีอำนาจตัดสินใจด้านการใช้จ่ายเงินในการดูแลบุตรและโครงการมีความคุ้มค่า ควรขยายเวลาจาก 0-3 ปี เป็น 0-6 ปี

สำหรับการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย พบว่า มีเด็กยากจนที่ตกหล่น (Exclusion error) ที่ยังไม่ได้รับเงินอุดหนุนประมาณร้อยละ 30 ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อพัฒนาการเด็กในภาพรวมของประเทศ เนื่องจากเด็กต้องเสียโอกาสในการมีภาวะโภชนาการที่ดี เข้าถึงบริการของรัฐที่มี จนทำให้เด็กกลุ่มนี้เสียโอกาสในการกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพ

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาว่าเด็กอายุ 0-3 ปี เป็นช่วงวัยทองของการพัฒนา ในขณะนี้มีเพียงร้อยละ 21.9 ของเด็กกลุ่มวัยนี้ที่ได้รับเงินอุดหนุน นโยบายแบบถ้วนหน้าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการจัดเด็กยากจนที่ตกหล่น (Exclusion error) และลดค่าบริหารโครงการ และค่าใช้จ่ายในการคัดกรองคนจนซึ่งทำให้สมบูรณ์ได้ยาก อันจะช่วยให้เด็กยากจนทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2561 รับทราบผลการประเมินและมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในทุกมิติที่รัฐบาลมีนโยบายสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศที่ให้เงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้าและแบบเฉพาะกลุ่มที่ยากจน

กรมกิจการเด็กและเยาวชน จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาข้อเสนอรูปแบบการจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอรูปแบบเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย มี 2 รูปแบบ คือ แบบกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (targeting) และแบบถ้วนหน้า (universal) โดยทั้ง 2 รูปแบบมี 2 ทางเลือก คือ ให้เงินอุดหนุนเด็กอายุ 0 - 3 ปี หรือให้เงินอุดหนุนเด็ก 0 - 6 ปี ดังนั้นทางเลือกจึงเป็นดังนี้ ทางเลือกที่ 1 : ให้เงินอุดหนุนเด็ก 0-6 ปี แบบถ้วนหน้า ทางเลือกที่ 2 : ให้เงินอุดหนุนเด็ก 0-3 ปี แบบถ้วนหน้า ทางเลือกที่ 3 : ให้เงินอุดหนุนเด็ก 0-6 ปี ขยายฐานรายได้เป็น 100,000 บาทต่อคนต่อปี ทางเลือกที่ 4 : ให้เงินอุดหนุนเด็ก 0-3 ปี ขยายฐานรายได้เป็น 100,000 บาทต่อคนต่อปี

นอกจากนั้นจากการศึกษารูปแบบการให้เงินอุดหนุนเด็กในต่างประเทศ พบว่า ประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะเริ่มดำเนินการโครงการเงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้าตั้งแต่ระยะแรก (เช่น ประเทศอาเจนตินา) ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่เริ่มดำเนินการแบบให้เฉพาะกลุ่มความยากจนในระยะแรก เนื่องจากคิดว่าเป็นการประหยัดนโยบาย แต่ภายหลังจากเริ่มดำเนินการมาระยะหนึ่ง รัฐบาลเริ่มตระหนักถึงต้นทุนทั้งทางตรงทางอ้อมของการให้ความคุ้มครองแบบเฉพาะกลุ่มคนจน โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการตกหล่น ประเทศเหล่านั้นเริ่มเปลี่ยนมาให้ความคุ้มครองแบบถ้วนหน้าแบบค่อยเป็นค่อยไป ความเร็วในการเปลี่ยนขึ้นอยู่กับความพร้อมทางเศรษฐกิจ (เช่น ประเทศแอฟริกาใต้ ประเทศโบลิเวีย) เป็นที่น่าสนใจที่บางประเทศ เช่น ประเทศบังคลาเทศ และพม่าตระหนักถึงความสำคัญในการลงทุนในเด็ก และไม่ต้องการให้เกิดปัญหาการตกหล่น ถึงแม้ว่ามีงบประมาณที่จำกัดรัฐบาลทั้งสองประเทศเริ่มดำเนินการแบบถ้วนหน้าในภูมิภาคเดียวกันก่อนที่จะเริ่มขยายความคุ้มครองไปทั่วประเทศ

สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศรายได้ปานกลาง การให้ความคุ้มครองเงินอุดหนุนเด็กเล็กแบบถ้วนหน้าจึงมีความเป็นไปได้ ประกอบกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรอย่างรวดเร็ว ประชากรวัยแรงงาน ในอนาคตจะลดลงอันเนื่องมาจากจำนวนเด็กที่เกิดลดลงทุกปี การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้เป็นสาเหตุให้ประเทศไทยจำเป็นต้องลงทุนในเด็กให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการในทุกด้านอย่างรวดเร็ว จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงประชากรข้างต้น ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างเด็กที่มีคุณภาพเพื่อให้กลายเป็นวัยแรงงานที่มีผลิตภาพ และพร้อมที่จะพัฒนาเศรษฐกิจประเทศให้ก้าวต่อไป

จากการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 3/2561 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2561 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) เป็นประธานฯ มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอ ขยายช่วงอายุของเด็กแรกเกิด จาก 3 ปี เป็น 6 ปี เพื่อให้ได้รับเงินสวัสดิการตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เร่งจัดทำข้อมูล 3 รูปแบบทางเลือกให้ชัดเจน (ทางเลือกที่ 1 แบบถ้วนหน้า ทางเลือกที่ 2 ขยายฐานรายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อคน ต่อปี และทางเลือกที่ 3 ใช้ฐานรายได้เดิม 36,000 บาท ต่อคน ต่อปี) นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

แผนภาพที่ 1 จำนวนผู้ลงทะเบียน และผู้มีสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (Child Support Grant)

จำนวนผู้ลงทะเบียนรับเงินอุดหนุนฯ
ณ วันที่ 30 ก.ย. ในแต่ละปี

ปีงบประมาณ		
2559	2560	2561
205,812 คน	205,812 คน	205,812 คน
	218,421 คน	218,421 คน
		257,396 คน
205,812 คน	424,233 คน	681,629 คน

จำนวนผู้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนฯ
ณ วันที่ 30 ก.ย. ในแต่ละปี

ปีงบประมาณ		
2559	2560	2561
90,216 คน	90,216 คน	90,216 คน
	219,825 คน	219,825 คน
		215,687 คน
90,216	310,041	525,728 คน

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2561

สังคมไม่ทอดทิ้งกัน

สังคมไม่ทอดทิ้งกันเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคม โดยเน้นการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคมร่วมกัน สอดรับกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งหวังยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม นำพาสังคมไทยไปสู่เป้าหมาย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงมีการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคมร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อก่อให้เกิดสังคมที่อยู่ดีมีสุขและสังคมไม่ทอดทิ้งกัน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมร่วมกัน ในหลายรูปแบบ ดังนี้

1. จิตอาสา

ส่งเสริมให้คนในสังคม มีความเอื้ออาทรต่อกัน การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์แก่สังคม จิตอาสาธนาคารเวลาสำหรับการดูแลผู้สูงอายุของประเทศไทย

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้มีการจัดทำโครงการเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์ดีเด่นแก่ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากที่ประพฤติตนดีเด่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ที่ประกอบคุณงามความดีที่ดูแลช่วยเหลือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข รวมทั้งเป็นการส่งเสริมเจตคติเชิงบวกในการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม

สำหรับในปี 2561 มีผู้ได้รับการพิจารณาเข้ารับรางวัล “ประชาชนดี” จำนวน 57 ราย แบ่งเป็นประเภทบุคคลที่ทำคุณประโยชน์แก่ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก 13 คน ประเภทองค์กรที่ทำคุณประโยชน์แก่ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก 11 องค์กร ประเภทสื่อที่นำเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก 18 รายการ และประเภทบุคคลผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากที่ทำคุณประโยชน์และดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างที่ดี 15 คน

นอกจากนั้นกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการร่วมกับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยฯ ได้จัดงานเชิดชูเกียรติอาสาสมัครดีเด่น และองค์การที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่น เนื่องในวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ และวันอาสาสมัครไทย ประจำปี 2561 โดยพลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานมอบโล่ประกาศเกียรติคุณอาสาสมัครดีเด่น จำนวน 250 คน และองค์การที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่นแห่งชาติ จำนวน 15 องค์การ

2. หุ่นส่วนทางสังคม

ส่งเสริมให้มีการฝึกกำลังจากภาคส่วนต่างๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคมร่วมกับภาครัฐมากยิ่งขึ้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเข้ามาช่วยเหลือรับผิดชอบต่อปัญหาสังคม เน้นวิสาหกิจเพื่อสังคมกับการพัฒนาสังคม ดังนี้

(1) การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้จัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ และจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจประจำจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจประจำจังหวัด และนำข้อมูลองค์กรภาคธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจในจังหวัดมาใช้ในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้แทนองค์กรภาคธุรกิจ องค์กรสถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกจังหวัด เช่น การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัดราชบุรี

สำนักงานธรรมาภิบาลได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการกำหนดกรอบนโยบายด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดทำยุทธศาสตร์ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น โครงการธรรมาภิบาลคู่คิด มิตรร่วมทาง สร้างอาชีพแก่ชุมชน

การเคหะแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการความรับผิดชอบต่อสังคม ปี 2561 โดยจัดกิจกรรม CSR Day (โครงการจิตอาสา เราทำความดีด้วยหัวใจ สสนองพระราชดำริ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ อนุกรรมการการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคม (CG-CSR) ด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีและด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (CG-CSR) ประจำปี และโครงการบริหารจัดการความรับผิดชอบต่อสังคม : อบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

(2) การส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม

การส่งเสริมกิจการเพื่อสังคมเป็นการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยดำเนินกิจการเพื่อสังคมอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้ส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติในการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม มีคณะอนุกรรมการจัดทำแผนสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคม พ.ศ. 2561-2564 และได้มีการพิจารณาอนุมัติรับรองกิจการเพื่อสังคมของสถานประกอบการ จำนวนทั้งสิ้น 29 แห่ง รวมทั้งมีการจัดงาน Kick off Social Enterprise : SE ณ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมี พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานในพิธีเปิด เพื่อเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ให้ภาคธุรกิจที่สนใจได้รับทราบและยื่นคำขอหนังสือรับรองกิจการเพื่อสังคม

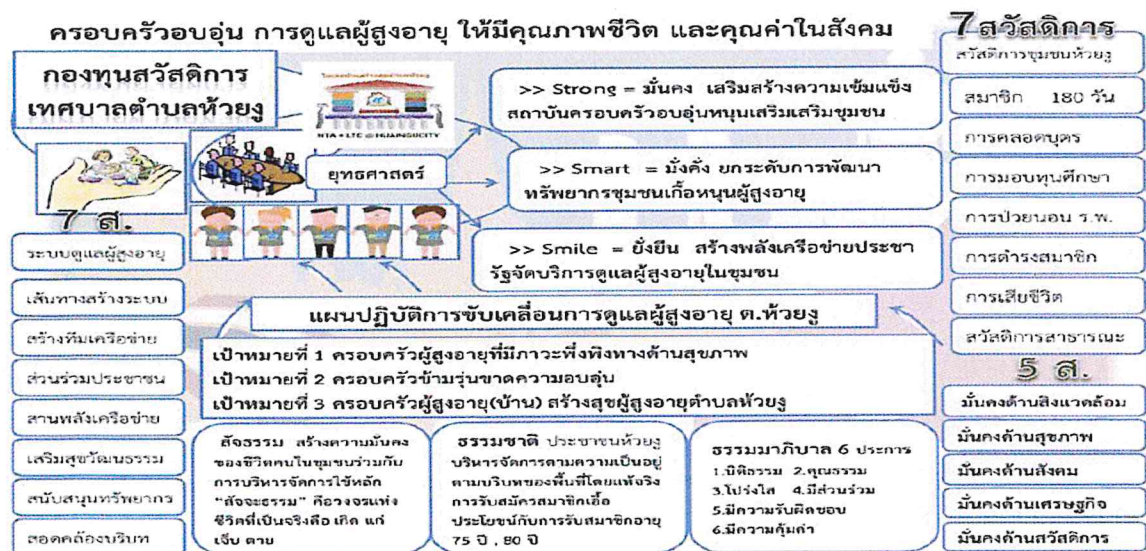

(3) การจัดสวัสดิการชุมชน

การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน ในรูปแบบของกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งกองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้แก่สมาชิกในชุมชนครอบคลุมทุกช่วงชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย ทำให้สมาชิกในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นบนพื้นฐานของการ “ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี” ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ 5,991 กองทุน มีจำนวนสมาชิก 5,487,988 ราย มีเงินทุนรวมทั้งสิ้น 1.495 ล้านบาท (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2561)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ร่วมกับวิทยาลัยพัฒนาศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เครือข่ายสวัสดิการชุมชนระดับประเทศ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการมอบโล่รางวัลองค์กรสวัสดิการชุมชน : สรรค์สร้างความมั่นคงของมนุษย์

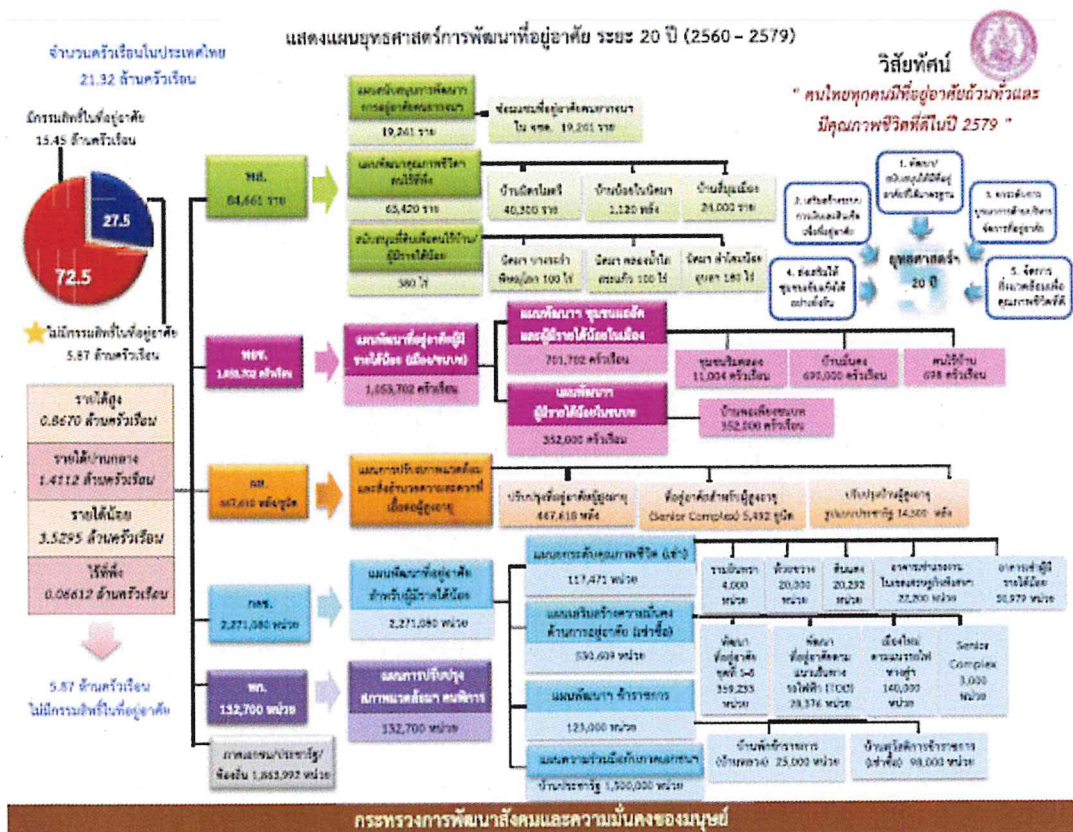
ตามแนวคิด ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์"คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน" อย่างต่อเนื่อง โดยปีนี้เป็นปีที่ 3 เพื่อยกย่องเชิดชูองค์กร/ กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดำเนินงานช่วยเหลือ ดูแลคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างโดดเด่นในด้านต่างๆ โดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีผลงานดีเด่นในแต่ละด้าน รวม 8 ด้าน อาทิเช่น ครอบครัวอบอุ่น คุณภาพชีวิตดี ผู้สูงอายุมีคุณค่า นำพาสังคมน่าอยู่ กองทุนสวัสดิการชุมชน ทต.ห้วยงู อ.หันคา จ.ชัยนาท ยุทธศาสตร์ 3 สายใยรัก : สร้างเสริมสุขภาวะที่คนทับพริก กองทุนสวัสดิการชุมชน ต.ทับพริก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน ชุมชนร่วมสร้าง เพื่อการเติบโตที่ดีมีคุณภาพ" กองทุนสวัสดิการชุมชน ต.บ้านเหล่า อ.แม่ใจ จ.พะเยา

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับทุกคน การทำให้คนไทยมีบ้านอยู่อาศัยอย่างถ้วนทั่ว มีความมั่นคงในการอยู่อาศัย รวมถึงการมีชุมชนเข้มแข็ง มีสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี ถือว่าบ้านเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ เป้าหมายที่ 11 เรื่อง “การทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความสามารถในการปรับตัว มีภูมิทัศน์ทางและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสุขภาวะอย่างครอบคลุมและยั่งยืน” และวาระใหม่ในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถ้วนทั่วและมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายในปี 2579” โดยมีคณะกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพื่อส่งเสริมการออมและเป็นแหล่งทุนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2560

การเคหะแห่งชาติพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย จำนวน 11,029 หน่วย โครงการบ้านเคหะกตัญญูสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 192 หน่วย ร่วมดำเนินโครงการบ้านล้านหลัง จำนวน 843 หน่วย โครงการตลาดเคหะประชารัฐ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก สร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน และจัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่อยู่อาศัยเพื่อบูรณาการระบบฐานข้อมูลที่อยู่อาศัยระดับชาติ

การเปิดบ้านโครงการบ้านเคหะดินคุณ คลองหลวง 1

ตามมติที่ประชุมคณะผู้บริหาร เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561

เห็นชอบ ให้การแก้ไขและแต่งตั้งทีมงานโครงการให้ดำเนินงานในส่วนต่างๆ
(โครงการบ้านเคหะดินคุณ คลองหลวง 1)

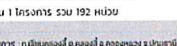
วันพุธ 1 โครงการ รวม 192 หน่วย

เปิดขายระหว่างวันที่ 30 พ.ย. - 6 ธ.ค. 2561

ณ ศูนย์การค้าเดอะมอลล์ นครใจ 531 ชั้น 100 ม. - 20.00 น.

สิ่งอำนวยความสะดวก

Link space g:arden

3 แบบบ้านเพื่อผู้สูงอายุ

A

บ้านเดี่ยว 3 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ 1 ห้องครัว 1 ห้องรับแขก 1 ห้องนั่งเล่น 1 ห้องทำงาน 1 ห้องเก็บของ 1 ห้อง

B

บ้านเดี่ยว 3 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ 1 ห้องครัว 1 ห้องรับแขก 1 ห้องนั่งเล่น 1 ห้องทำงาน 1 ห้องเก็บของ 1 ห้อง

C

บ้านเดี่ยว 3 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ 1 ห้องครัว 1 ห้องรับแขก 1 ห้องนั่งเล่น 1 ห้องทำงาน 1 ห้องเก็บของ 1 ห้อง

จำนวนหน่วยส่งมอบที่อยู่อาศัยให้ลูกค้า ปี 2561

โครงการ	เป้าหมาย ปี 2561	ผลงาน ปี 2561
1. โครงการปรับหออาหาร	5,256	5,445
2. โครงการระดมทุน	189	225
3. โครงการพัฒนาศูนย์ข้อมูล ปีที่ 1 ปี 57	2,566	3,585
4. โครงการพัฒนาศูนย์ข้อมูล ปีที่ 1 ปี 58	2,149	1,774
รวม	10,172	11,029

โครงการตลาดเคหะประชารัฐ

ผลการดำเนินงานตลาดเคหะประชารัฐ
ที่ดำเนินการแล้วในปี 2561 (ยกเว้นปี 2562)

ตลาดเคหะประชารัฐชุมชนสุขใจ
นนทบุรี 2 (50 แห่ง)

- รายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็น 5 - 10 %
- จัดให้มีการออกของและทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกเดือน
- เร่งรณรงค์การลดการใช้โฟมและถุงพลาสติก
- ตลาดไฉ่เจินสือ คือสามารถชำระค่าสินค้าและบริการด้วย QR code ผ่าน SCB Easy เมมเบอร์ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารอื่น ๆ
- ใช้เครื่องจุดบัตรสวัสดิการแห่งรัฐร่วมกับกระทรวงพาณิชย์

ตลาดเคหะประชารัฐชุมชนสุขใจ
พนาโยธิน กม.44 (150 แห่ง)

- แบ่งงานค้าของขายเพิ่มขึ้น
- รายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็น 5 - 10 %
- ตลาดไฉ่เจินสือ คือสามารถชำระค่าสินค้าและบริการด้วย QR code ผ่าน SCB Easy เมมเบอร์ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารอื่น ๆ
- ตลาดสีขาว ปอดแดงออกของ
- ใช้เครื่องจุดบัตรสวัสดิการแห่งรัฐร่วมกับกระทรวงพาณิชย์

ตลาดเคหะประชารัฐพลาซ่า
เขยสนางพลี (200 แห่ง)

- รายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็น 5 - 10 %
- ส่งเสริมสินค้าจาก โครงการ "หอหิน By พม."
- เร่งรณรงค์การลดการใช้โฟมและถุงพลาสติก
- ประชาสัมพันธ์ถึงภัยพิบัติภัยใช้น้ำมันหอยและส่งเสริมกิจการรวมการชำนาน้ำมันพืชไว้เพื่อสุขภาพของชุมชน
- ใช้บัตรเลือกให้เป็นตลาดสดติดดาวในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์
- ใช้เครื่องจุดบัตรสวัสดิการแห่งรัฐร่วมกับกระทรวงพาณิชย์
- มีตราซึ่งให้ไม่ลดฐานไว้บริการ

ตลาดเคหะประชารัฐฐานเดินเพลินใจ
บารมย์เกล้า (250 แห่ง)

- มีแผนทบทวนเรียนประมาณ 30 แห่ง และเพิ่มแรงงานทุกวันเสาร์ (ตลาดนัดพิเศษ)
- รายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็น 5 - 10 %
- ประชาสัมพันธ์ถึงภัยพิบัติภัยใช้น้ำมันหอยและส่งเสริมกิจการรวมการชำนาน้ำมันพืชไว้เพื่อสุขภาพของชุมชน
- ใช้บัตรเลือกให้เป็นตลาดสดติดดาวในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์
- ใช้เครื่องจุดบัตรสวัสดิการแห่งรัฐร่วมกับกระทรวงพาณิชย์

แผนการเปิดตลาดปี 2562

- ตลาดเทพประสิทธิ์พินยา จังหวัดชลบุรี**
 - กำหนดเปิดวันศุกร์ ที่ 30 พฤศจิกายน 2561
- ตลาดเกรียงไกร รมเกล้า กรุงเทพฯ**
 - กำหนดเปิดวันศุกร์ ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562
- ตลาดเคหะชุมชนนครราชสีมา**
 - กำหนดเปิดเดือน มีนาคม 2562
- ตลาดผ่านวัยขวาง กรุงเทพฯ**
 - กำหนดเปิดเดือน พฤษภาคม 2562

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ดำเนินการแก้ไข ปัญหาชุมชนแออัด “บ้านมั่นคง” ในที่ดินรัฐและ เอกชน ในเมืองและชนบท จำนวน 13,717 ครัวเรือน พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าว จำนวน 5,023 ครัวเรือน และโครงการบ้านพอเพียงในชนบท จำนวน 35,916 ครัวเรือน รวมทั้งโครงการพัฒนา คุณภาพชีวิตกลุ่มคนไร้บ้าน ด้วยการสร้างศูนย์ คนไร้บ้าน ในกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ขอนแก่น และปทุมธานี โดยมีเป้าหมายสร้างบ้าน สร้างชุมชน ไทยทุกคนมั่นคงเข้มแข็ง

กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้มีการพัฒนาที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุ โดยมีโครงการ “บ้านปิ่นสุขเพื่อ ผู้สูงอายุ” เพื่อซ่อมแซม/ปรับปรุงบ้านผู้สูงอายุ เพื่อ การอยู่อาศัยอย่างปลอดภัย ให้แก่ผู้สูงอายุทั่ว ประเทศ ซึ่งได้มอบเป็นของขวัญปีใหม่ปี 2562 จำนวน 1,000 หลัง โดยการทำเรื่องแห่งประเทศไทย ภาคเอกชน และภาคประชาชนร่วมสนับสนุน โครงการ

โครงการของขวัญปีใหม่ 2562 บ้านปิ่นสุข เพื่อผู้สูงอายุ

การทำเรื่องแห่งประเทศไทย ร่วมสนับสนุนโครงการของขวัญปีใหม่ 2562 บ้านปิ่นสุข เพื่อผู้สูงอายุ โดยเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2562 อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ (นางไพรวรรณ พลวัน) รับมอบเงินสนับสนุนโครงการของขวัญปีใหม่ 2562 บ้านปิ่นสุข เพื่อผู้สูงอายุ จำนวน 50,000 บาท จากผู้ตรวจการประจำผู้อำนวยการการทำเรื่อง แห่งประเทศไทย (นางสาวผาณิตดา เจริญผล)

ขณะนี้มีภาคเอกชนและภาคประชาชน ร่วมสนับสนุนโครงการของขวัญปีใหม่ 2562 บ้านปิ่นสุข เพื่อผู้สูงอายุ รวม 8 ะยะ เป็นเงินทั้งสิ้น 400,000 บาท ซึ่งใช้ปรับปรุงพัฒนาบ้าน ไม่เกิน 20 หลัง รวมแล้วมี ดังนี้

1	บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด	สนับสนุน 250,000 บาท
2	บริษัท อมารทอยเคมส์ จำกัด	สนับสนุน 50,000 บาท
3	การท่าเรือแห่งประเทศไทย	สนับสนุน 50,000 บาท
4	บริษัท อารี จำกัด	สนับสนุน 50,000 บาท
5	มูลนิธิ ศักดิ์ ทรัพย์	สนับสนุน 10,000 บาท
6	มูลนิธิ สโมสร ทหารบก.รบ.พิเศษ	สนับสนุน 30,000 บาท
7	ภาคประชาชน	สนับสนุน 8,410 บาท
8	ภาคประชาชน (ไม่ประสงค์ออกนาม)	สนับสนุน 20,000 บาท

บทบาทสตรีไทย

บทบาทสตรีไทยที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น : สัดส่วนผู้บริหารหญิงสูงติดอันดับ 1 ใน 3 ของโลก

ปัจจุบันสตรีไทยมีบทบาทในสังคมมากขึ้น จากข้อมูลปี 2536 มีข้าราชการพลเรือนสามัญสตรี เป็นนักบริหารเพียงร้อยละ 10.55 แต่เมื่อปี 2552 สัดส่วนข้าราชการพลเรือนสตรีที่เป็นนักบริหารเพิ่มขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558) ข้อมูลล่าสุด พบว่า นักบริหารหญิงในหน่วยงานภาครัฐ มีอยู่ร้อยละ 23.82 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2559)

สำหรับภาคเอกชน บทบาทของสตรีได้รับการยอมรับมากขึ้นอย่างชัดเจน จากรายงานผลการสำรวจธุรกิจนานาชาติประจำปีของแกรนท์ ธอนตัน ปี 2561 (Grant Thornton International Business Report 2018 : IBR) พบว่า 3 ใน 4 หรือร้อยละ 75 ของภาคธุรกิจทั่วโลก มีผู้บริหารสตรีระดับสูงในองค์กรอย่างน้อย 1 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีอยู่ ร้อยละ 66 ประเทศในแอฟริกา มีภาคธุรกิจที่มีผู้บริหารสตรีระดับสูงในองค์กรอย่างน้อย 1 ราย สัดส่วนสูงสุดที่ร้อยละ 89 รองลงมา คือ ประเทศในยุโรป

ตะวันออก ร้อยละ 87 ประเทศในอเมริกาเหนือ ร้อยละ 81 ประเทศในสหภาพยุโรป ร้อยละ 73 ประเทศกลุ่มสมาชิกโอเปค ร้อยละ 71 และกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา ร้อยละ 65 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของผู้บริหารสตรีในระดับอาวุโสมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อย คือ ร้อยละ 24 จากปีที่ผ่านมาที่มีอยู่ร้อยละ 25 อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนผู้บริหารสตรีระดับสูงมากที่สุด ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว และการโรงแรม (ร้อยละ 33) ขณะที่ธุรกิจด้านก่อสร้างมีสัดส่วนดังกล่าวน้อยที่สุด (ร้อยละ 19) สำหรับสัดส่วนผู้บริหารสตรีประจำปี 2561 ในประเทศไทยขยับสูงขึ้นที่ร้อยละ 42 ถือเป็นอันดับ 3 ของโลก (เพิ่มจากปี 2560 ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 31) เป็นรองจากฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 47) และอินโดนีเซีย (ร้อยละ 43) (Grant Thornton, 2018) ผลสำรวจดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงบทบาทของสตรีในปัจจุบันเปลี่ยนไปจากเดิมทั่วโลกต่างให้การส่งเสริมและยอมรับในศักยภาพของสตรีและให้โอกาสสตรีมากขึ้น ทั้งในด้านการศึกษาและการทำงาน ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ดีที่จะช่วยให้แต่ละประเทศสามารถเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในด้านต่าง ๆ สูงขึ้นกว่าเดิม (ThaiPRNET, 2561)

แผนภาพที่ 2 สัดส่วนผู้บริหารสตรีระดับสูงในองค์กร

Key global findings

Figure : Percentage of businesses with at least one women in senior management

	2017	2018
Africa	82%	89%
APAC	65%	71%
Eastern Europe	91%	87%
EU	64%	73%
Latin America	52%	65%
North America	69%	81%

Figure : Proportion of senior roles held by women

	2017	2018
Africa	29%	30%
APAC	25%	23%
Eastern Europe	38%	36%
EU	26%	27%
Latin America	20%	30%
North America	23%	21%

ที่มา : Grant Thornton International Business Report, 2018

นอกจากนั้น รายงานสำรวจดัชนีผู้ประกอบการสตรีของบริษัทมาสเตอร์การ์ด (Mastercard index of Women Entrepreneurs (MIWE) 2018) ซึ่งให้เห็นว่า โอกาสของผู้หญิงในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจรายได้สูงมีแนวโน้มที่ดี ทั้งด้านโอกาสความก้าวหน้า โอกาสทางความรู้และการเงิน ตลอดจนมีสภาพที่เอื้อต่อการประกอบกิจการมากกว่า โดยดัชนีของมาสเตอร์การ์ดจัดอันดับประเทศไทยว่ามีสภาพเกื้อหนุนและเปิดโอกาสให้ผู้หญิงประสบความสำเร็จในฐานะผู้ประกอบการ เป็นลำดับที่ 15 ได้ประเมินที่ 65.8 คะแนน โดยประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 10 ลำดับแรก ได้แก่ นิวซีแลนด์ (74.2 คะแนน) สวีเดน (71.3 คะแนน) แคนาดา (70.9 คะแนน) สหรัฐอเมริกา (70.8 คะแนน) สิงคโปร์ (69.2 คะแนน) โปรตุเกส (69.1 คะแนน) ออสเตรเลีย (68.9 คะแนน) เบลเยียม (68.7 คะแนน) ฟิลิปปินส์ (68.0 คะแนน) สหราชอาณาจักร (67.9 คะแนน) ซึ่งคะแนนที่ประเทศไทยได้รับใกล้เคียงกับประเทศที่ติด 10 ลำดับแรก

นอกจากภาคธุรกิจแล้ว ยังมีการศึกษาบทบาทของผู้หญิงในองค์กรภาคประชาสังคมที่มีภารกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่มุ่งหวังกำไร จากการศึกษาองค์กรในการจัดทำ Doing Good Index 2017 จัดทำโดย Centre for Asian Philanthropy and Society (CAPS) ฮ่องกง ร่วมกับ Indian Council for Research on International Economic Relations (ICRIER) โดยมีศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เป็นพันธมิตรในการเก็บข้อมูลในประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนร้อยละของผู้ชายต่อผู้หญิงในคณะกรรมการบริหารงานขององค์กรภาคประชาสังคม คือ ร้อยละ 58.2 : 41.8 ประธานบริหารงานภาคประชาสังคม ร้อยละ 70 : 30 และ

เลขาธิการองค์กร ร้อยละ 56.3 : 43.7 เป็นผู้หญิง แสดงให้เห็นว่า บทบาทของผู้หญิงในภาคประชาสังคมมีแนวโน้มที่ดี ที่ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับผู้ชาย (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2561)

ในส่วนความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับผู้หญิงยุคปัจจุบัน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยศูนย์สำรวจความคิดเห็นทางสังคม พม. POLL สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 ร่วมกับศูนย์สำรวจความคิดเห็น "นิด้าโพล" สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) สำรวจ เรื่อง "หญิงไทยยุคใหม่ สไตร์ 4.0" จากประชาชนที่มีอายุระหว่าง 18-72 ปี กระจายทั่วทุกภูมิภาค จำนวน 4,800 หน่วยตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 24 พฤษภาคม 2561 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2561 ผลการสำรวจ ด้านความเท่าเทียมและโอกาสของผู้หญิงผู้ชาย พบว่า ประชาชนร้อยละ 80.21 เห็นว่า สถานภาพของผู้หญิงและผู้ชายเท่าเทียมกัน ร้อยละ 79.52 เห็นว่า สังคมให้โอกาสผู้หญิงชายเท่าเทียมกับผู้ชาย ในเรื่องบทบาททางสังคมของผู้หญิง ร้อยละ 94.90 เห็นว่า ปัจจุบันผู้หญิงสามารถเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศได้ ร้อยละ 94.46 เห็นว่า ผู้หญิงสามารถเป็นผู้บริหารระดับสูงในองค์กรหรือหน่วยงานได้ ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในชีวิตของผู้หญิง 3 ลำดับแรก คือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (ร้อยละ 33.71) ความมั่นคงทางการเงิน (ร้อยละ 24.65) และการแต่งงานและมีลูก (ร้อยละ 15.27) โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 42.08 เห็นว่าสิ่งที่ผู้หญิงควรเป็นในยุคไทยแลนด์ 4.0 คือ ทำงานได้ทั้งในบ้านและนอกบ้าน สำหรับอาชีพ 3 ลำดับแรกที่ผู้หญิงควรทำ คือ ด้านการรักษาสุขภาพ (ร้อยละ 23.95) ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 15.42) และด้านความงาม (ร้อยละ 12.81)

ประชากรเพื่อสังคมด้านผู้สูงอายุ

ประชากรเพื่อสังคมด้านผู้สูงอายุ เป็นการสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีคณะกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหัวหน้าทีมภาครัฐ ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นหัวหน้าทีมภาคประชาสังคม และนายอิสระ ว่องกุศลกิจ ประธานอาวุโสหอการค้าไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นหัวหน้าทีมภาคเอกชน ซึ่งคณะกรรมการประชากรเพื่อสังคมประกอบด้วยคณะกรรมการย่อยรายประเด็น 5 คณะ คือ 1) ด้านการส่งเสริมการมีรายได้และมืงานทำของผู้สูงอายุ 2) ด้านการส่งเสริมการมีรายได้และมืงานทำของผู้สูงอายุ 3) ด้านการออมเพื่อการเกษียณอายุ 4) ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมเพื่อการอยู่อาศัย 5) ด้านความปลอดภัยทางถนน

ดังนั้นประชากรเพื่อสังคมด้านผู้สูงอายุ มีคณะกรรมการที่สำคัญ 2 คณะที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนี้

1. คณะทำงานประชากรเพื่อสังคมด้านการส่งเสริมการมีรายได้และมืงานทำของผู้สูงอายุ

กรมกิจการผู้สูงอายุเป็นหน่วยงานที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานในการส่งเสริมการมีรายได้และมืงานทำของผู้สูงอายุ โดยมีแผนการดำเนินการส่งเสริมการมีอาชีพและมืงานทำของผู้สูงอายุ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรงงานในระบบ กลุ่มแรงงานนอกระบบ ดังนี้

1) การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุของแรงงานในระบบ ร่วมกับหน่วยงานราชการ และภาคเอกชน จำนวน 8,414 คน

2) การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุของแรงงานนอกระบบ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของผู้สูงอายุผ่านกองทุนผู้สูงอายุ และวิสาหกิจชุมชนจำนวน 9,788 คน ตลอดจนการพัฒนาฝีมือแรงงาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมช่องทางการค้าขาย เช่น โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของผู้สูงอายุ โครงการ 1 ศูนย์ 1 ผลิตภัณฑ์ ผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ ยังได้มีการร่วมผลักดันเชิงมาตรการ เช่น การเร่งรัดการกำหนดค่าจ้างรายชั่วโมงสำหรับผู้สูงอายุ การทบทวนมาตรการทางภาษีในการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ เป็นต้น

กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการมีรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุ ร่วมกับบริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (สำนักงานใหญ่) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิต และรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้รับทราบตำแหน่งงานว่าง และผู้สูงอายุที่ประสงค์ทำงานได้มีงานทำที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการมีอาชีพ ซึ่งประเด็นความร่วมมือเน้นการจ้างงานผู้สูงอายุ และสนับสนุนสินค้าของผู้สูงอายุในร้านสะดวกซื้อ “SPAR” เช่น ยาปลาตุกฟู ตักทายตามปทุมทิพย์ และกระเป๋ากันน้ำ

2. คณะประชาารัฐเพื่อสังคมด้านการออมเพื่อการเกษียณอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการออมเพื่อการเกษียณอายุสำหรับผู้สูงอายุ ในระยะแรกมีแผนการการขับเคลื่อน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มแรงงานในระบบ 2) กลุ่มแรงงานนอกระบบ และ 3) กลุ่มผู้สูงอายุ ภายใต้โครงการ “ขับเคลื่อนการออมเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินรองรับสังคมผู้สูงอายุ (Happy Money, Happy Retirement Project)” โดยการสร้างความตระหนัก ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และผลักดันให้มีการออมอย่างสม่ำเสมอ โดยมีพันธมิตรร่วมส่งเสริมการดำเนินโครงการจากทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผ่านไปยังช่องทางการออมเพื่อเกษียณอายุต่างๆ โดยในระยะที่ผ่านมามีความคืบหน้า ดังนี้

1) กลุ่มแรงงานในระบบ : พัฒนาชุดความรู้การวางแผนเพื่อเกษียณอายุ Happy Retirement Knowledge Package กว่า 1,900 ชิ้น โดยร่วมกับพันธมิตรขยายความร่วมมือในการรณรงค์การออมสม่ำเสมอ ไปยังภาคีเครือข่าย 309 องค์กร ครอบคลุมพนักงาน 807,163 คน รวมทั้งได้สร้าง Trainers รวม 2,692 คน เพื่อเป็นกลไกในการขยายผลในระยะต่อไปนอกจากนั้น ยังเผยแพร่ความรู้ผ่านช่องทางดิจิทัลครอบคลุม 3.63 ล้านคน

2) กลุ่มแรงงานนอกระบบ: มอบสื่อความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ ผ่านเครือข่ายความร่วมมือ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) และ กรุงเทพมหานคร สร้าง Trainers ต้นแบบในกลุ่มเครือข่ายแกนนำเพื่อขยายผลในระยะต่อไป รวม 509 คน ตลอดจนร่วมกับ สสส. นำร่อง “ชุมชนต้นแบบการออมเพื่อวัยเกษียณ” ที่ อ.พระประแดง จ. สมุทรปราการ โดยสร้าง “พี่เลี้ยงทางการเงิน Happy Money” และขยายผลด้วยการให้คำปรึกษาทางการเงิน เป็นระยะเวลา 4 เดือน ให้แก่หัวหน้ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่น เจ้าหน้าที่สมาคมส่งเสริมสิทธิชุมชนเพื่อการพัฒนาผู้นำชุมชนมอเตอร์ไซด์รับจ้าง หมอนวดแผนไทย แม่ค้า รวม 60 คน เพื่อเป็นตัวแทนสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมวินัยทางการเงินให้แก่ครอบครัวและชุมชนต่อไป ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับพฤติกรรมทางการเงิน ทำให้มีเงินออมเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10 ของรายได้

3) กลุ่มผู้สูงอายุ: มอบชุดความรู้ การบริหารจัดการเงินสำหรับผู้สูงอายุ (Post-Retirement Knowledge Package) ผ่าน เครือข่ายความร่วมมือ เช่น กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ สร้าง Trainers กลุ่มผู้นำเครือข่ายผู้สูงอายุ รวม 145 คน และเผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนทาง การเงินแก่ผู้สูงอายุรวม 1,702 คน

สำหรับการส่งเสริมเชิงมาตรการนั้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ลงนามบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือด้านการส่งเสริมความรู้ ทางการเงิน กับกองทุนบำเหน็จบำนาญราชการ (กบข.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)

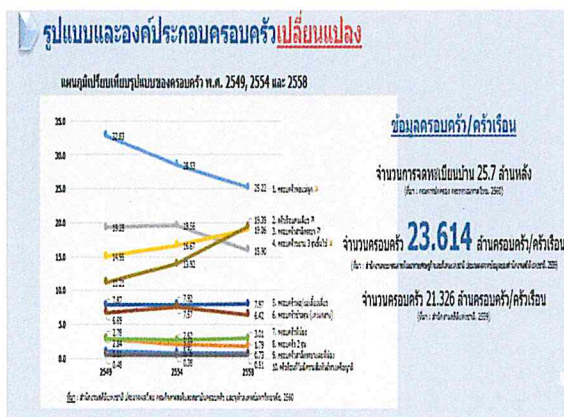

ส่วนที่สอง : สถานการณ์ทางสังคมที่น่าห่วงใย ปี 2561 ไตรมาส 4 (ตุลาคม – ธันวาคม)

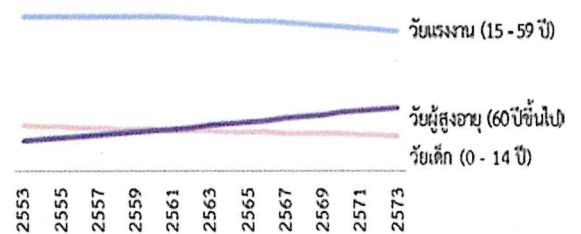
สถานการณ์ครอบครัวไทย

ผลจากการพัฒนาตามระบบทุนนิยม โลกาวัดันกว่า 6 ทศวรรษที่ผ่านมา ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างความก้าวหน้าและความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ได้ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ที่ ครอบครัวไม่ได้อยู่พร้อมหน้ากัน หรืออยู่ด้วยกันแต่ ไม่มีเวลาให้แกกัน ระบบทุนนิยมที่สร้างกรอบหรือ แนวทางการดำเนินชีวิต และตัดสินคุณค่าของสิ่ง ต่าง ๆ รวมทั้งการกระทำของมนุษย์ด้วย “วัตถุ” มากกว่าการคำนึงถึง “คุณค่าและศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์” ทำให้พ่อแม่และบุตรขาด ความสัมพันธ์ทางใจที่แน่นแฟ้น เด็กเรียนรู้บทบาท ของพ่อแม่ลดน้อยลง เมื่อเติบโตเป็นพ่อแม่ก็มัก ปฏิบัติกับบุตรเหมือนดังที่ประสบมา ยิ่งเวลาผ่านไปรุ่นต่อรุ่น สัมพันธภาพภายในครอบครัวก็ยิ่งห่างเหินมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ครอบครัวปัจจุบันแยก ทางและแตกสลายได้ง่าย (กรมกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว, 2559) ท้ายที่สุด ได้ส่งผลต่อ พัฒนาการ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ/ อารมณ์ และคุณธรรมจริยธรรม บุคคลเติบโตขึ้นมา อย่างไม่มีคุณภาพ และมีจำนวนไม่น้อยที่สร้าง ความเดือดร้อนให้กับตนเอง ครอบครัว และสังคม

แผนภาพที่ 3 รูปแบบและองค์ประกอบครอบครัวเปลี่ยนแปลง

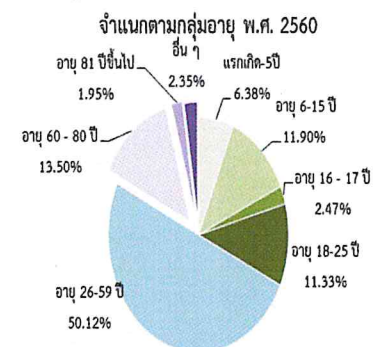

แผนภูมิแสดงแนวโน้มการคาดประมาณประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี พ.ศ. 2553 - 2573

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2560

แผนภูมิแสดงร้อยละของประชากรจากการทะเบียน

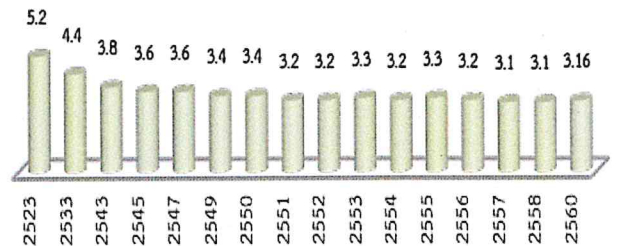
ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2560)

สถานการณ์ครอบครัวไทยที่สำคัญ ปี 2561

สถิติข้อมูลครอบครัว : ข้อมูลเปรียบเทียบปี 2547 และ 2560 พบว่า การจดทะเบียนสมรสลดลง จากจำนวน 365,721 คู่ เหลือ 297,501 คู่ ขณะที่ การจดทะเบียนหย่าเพิ่มสูงขึ้น จากจำนวน 86,982 คู่ เพิ่มขึ้นเป็น 121,617 คู่ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2561) รูปแบบและ องค์ประกอบครอบครัวมีความหลากหลายมากขึ้น ถึงแม้ว่า ครอบครัวพ่อแม่ลูกยังคงมีสัดส่วนสูงที่สุด แต่ก็มีความโน้มถ่วงลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันมีอยู่ ร้อยละ 25.22 รองลงมา เป็นครัวเรือนคนเดียว ร้อย ละ 19.39 ครอบครัวสามีภรรยา ร้อยละ 19.06 ครอบครัวขยาย 3 รุ่นขึ้นไป ร้อยละ 15.90 ครอบครัว พ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว ร้อยละ 7.97 ครอบครัวข้ามรุ่น (แห่วงกลาง) ร้อยละ 6.42 ครอบครัวพี่น้อง ร้อยละ 3.01 ครอบครัว 2 รุ่น ร้อยละ 1.79 ครอบครัวสามี ภรรยาและพี่น้อง ร้อยละ 0.73 และครัวเรือนที่ไม่มี ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ร้อยละ 0.51 ทั้งนี้ จาก ข้อมูลเปรียบเทียบปี 2549 และ 2558 พบว่า ครอบครัวที่มีแนวโน้มลดลง ได้แก่ ครอบครัวพ่อแม่ ลูก จากร้อยละ 32.83 ลดเหลือร้อยละ 25.22 ครอบครัวขยาย 3 รุ่นขึ้นไป จากร้อยละ 19.25 ลด เหลือร้อยละ 15.90 สำหรับครอบครัวที่มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้น ได้แก่ ครอบครัวสามีภรรยา จากร้อยละ 14.95 เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.06 และ ครัวเรือนคนเดียว เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.21 เป็นร้อยละ 19.39 (กรม กิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560) ครอบครัว ไทยปัจจุบันมีบุตรลดน้อยลง จากขนาดครอบครัว เฉลี่ย 5.2 คนต่อครอบครัว (2523) เหลือเพียง 3.16 คนต่อครอบครัว (2560) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

แผนภูมิแสดงสถิติขนาดของครอบครัวเฉลี่ย

ปี พ.ศ. 2523 - 2558 (หน่วย : คนต่อครอบครัว)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ อ้างถึงในเว็บไซต์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561

ค่านิยมการมีครอบครัวและรูปแบบการใช้ชีวิต :

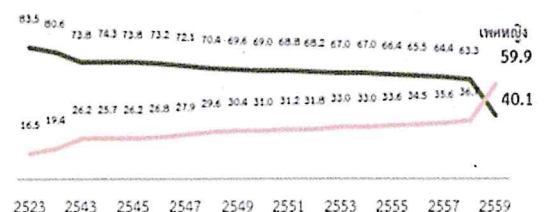
ปัจจุบันคนในสังคมเริ่มมองว่า ครอบครัวคุณภาพไม่ จำเป็นต้องประกอบด้วยพ่อแม่ลูก แต่ความสำคัญอยู่การ ร่วมกันอย่างมีความสุขมีเวลาให้กันและมีชีวิตไม่ลำบาก โดย การแต่งงานหรือมีลูกไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ครอบครัวที่ สมบูรณ์เสมอไป (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2559)

การทำแท้งที่ของครอบครัว :

พ่อแม่ทำแท้งที่ หน้าทีลดลง และขาดความรู้ที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูลูก มีพ่อ แม่ถึง 1 ใน 3 ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลี้ยงดู บุตร (กรมสุขภาพจิต, 2560) สัดส่วนของผู้หญิงที่เป็นหัวหน้า ครอบครัว เทียบอัตราร้อยละ พบว่า ในปี 2559 มีผู้หญิงเป็น หัวหน้าครอบครัวสูงถึงร้อยละ 59.9 แสดงให้เห็นว่าผู้ชาย รับผิดชอบครอบครัวลดลงไปมาก ผู้หญิงต้องทำงานนอกบ้าน ไปพร้อม ๆ กับการดูแลรับผิดชอบครอบครัว (สำนักงานสถิติ แห่งชาติ, 2560)

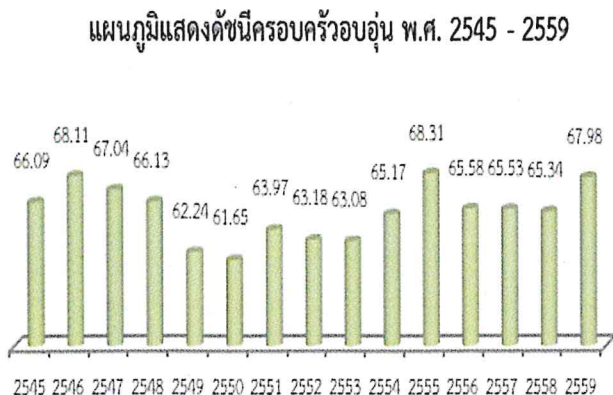
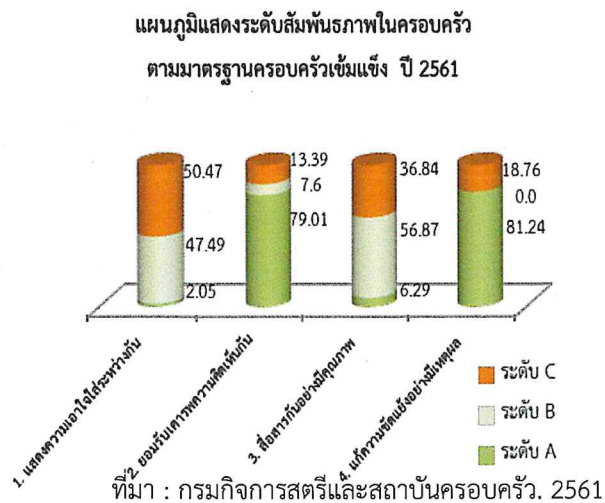
แผนภูมิแสดงร้อยละของเพศหัวหน้าครอบครัว

ปี พ.ศ. 2523 - 2559

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560

สัมพันธภาพในครอบครัว : ครอบครัวไทยมีปัญหาด้านสัมพันธภาพมาระยะหนึ่งแล้ว โดยครอบครัวเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.53) ขาดการแสดงความรักใส่ใจใส่กันในครอบครัว ขณะที่ 1 ใน 5 (ร้อยละ 18.76) มีปัญหาด้านการสื่อสาร (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560) สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ที่พบว่า ครอบครัวไทยมีความอบอุ่นระดับปานกลางมาระยะหนึ่งแล้ว คือ อยู่ระหว่างร้อยละ 61 – 69 ตั้งแต่ปี 2545 – 2559

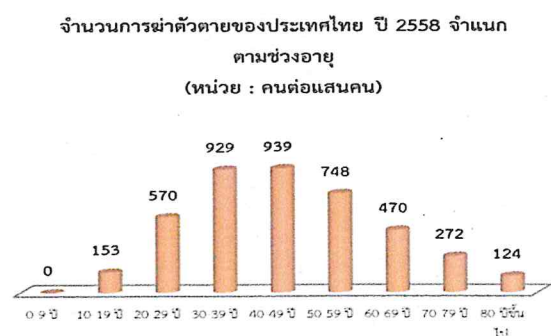
การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ : ครอบครัวไทยมีปัญหาเรื่องนี้สิน (รายจ่ายสูงกว่ารายได้) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ทุกภาคส่วนไทยมีความรู้เรื่องการเงินค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาแรงงานรายได้น้อย และเกษตรกร ทำให้คนไทยเป็นหนี้มากขึ้น (สถาบันคีนันแห่งเอเซีย, 2558) สัดส่วนครอบครัวยากจน ร้อยละ 7.30 คิดเป็น 1.731 ล้านครอบครัว จากทั้งหมด 23.614 ล้านครอบครัว คิดเป็นจำนวนคนจน 3.73 ล้านคน ความยากจนยังคงกระจุกตัวหนาแน่นในเขตชนบทมากกว่าเขตเมือง ที่น่าห่วงใย คือ คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ถึงร้อยละ 46.01 ไม่มีหลักประกันรายได้หลังเกษียณ ขณะที่ครอบครัวไทย 1 ใน 3 ไม่มีการเก็บออมใด ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) คนไทยวัยแรงงาน 2 คน ต้องดูแลสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย ผู้พิการ 1 คน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

เด็กและเยาวชน : เด็กไทยเกิดน้อยและขาดคุณภาพ เด็กไทยมีปัญหาพัฒนาการล่าช้า ขาดของเล่น ขาดหนังสือนิทาน ขาดอุปกรณ์ส่งเสริมพัฒนาการ (MIC5, 2559) และติดเกมออนไลน์-เกมมือถือ เป็นอันดับ 1 ในภูมิภาคเอเชีย (กรมสุขภาพจิต, 2559) ที่น่าห่วงใย คือ เด็กเยาวชนทั้งที่เรียนดีและไม่ดี ได้คะแนนประเมิน “การพูดจริง” และ “ความซื่อสัตย์” ต่ำมาก และส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกิจกรรมทางศาสนาค่อนข้างน้อย สะท้อนว่า เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบัน ขาดหลักยึดเหนี่ยวที่พึงทางใจ และขาดคุณธรรมจริยธรรม (รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี อ่างถึงใน มหาวิทยาลัยมหิดล) เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม โดยมีข้อมูลว่านักเรียน ปวช. ปี 2 และ ม.5 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเฉลี่ยอายุ 15 ปี (กระทรวงสาธารณสุข, 2560)

ประเด็นที่น่าห่วงใยสำหรับเด็กและเยาวชน
คือ **ปัญหาตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น** อัตราการคลอดของแม่วัยรุ่นยังอยู่ในระดับสูง สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและพฤติกรรมด้านเพศของวัยรุ่น ส่งผลต่อสุขภาพแม่และเด็ก โอกาสทางการศึกษากำลังแรงงาน การทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย และการทิ้งทารก ซึ่งปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นยังคงเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนต้องเร่งแก้ไข โดยรัฐบาลได้เห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560-2569 ขึ้นเพื่อเป็นการบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับ 5 กระทรวง (สธ. ศธ. มท. รง. และ พม.) โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนงานตามพระราชบัญญัติในมาตรา 9 และยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบการช่วยเหลือการคุ้มครองสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการในกลุ่มวัยรุ่น โดยเน้นการคุ้มครอง การป้องกัน การช่วยเหลือและจัดสวัสดิการสังคมสำหรับแม่วัยรุ่นและครอบครัว อาทิ จัดทำคู่มือแนวทางการคุ้มครองช่วยเหลือวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ สร้างกลไกคุ้มครองเด็กในระดับตำบล จัดสวัสดิการสำหรับแม่วัยรุ่นและครอบครัวในชุมชน

ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง : จำนวน 2 ใน 3 (ร้อยละ 66.5) เป็นผู้หญิง โดยร้อยละ 49.8 อยู่บ้านเฉย ๆ ขณะที่ ร้อยละ 19.6 ยังประกอบอาชีพทำงาน/ทำไร่/ทำสวน ความยากลำบากของผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ/การเงิน ร้อยละ 69.5 สุขภาพร่างกาย ร้อยละ 68.9 สัมพันธภาพในครอบครัว ร้อยละ 52.0 และสัมพันธภาพกับชุมชน/สังคม ร้อยละ 49.0 (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2559) ที่น่าห่วงใยคือ ปัจจุบันผู้สูงอายุมีแนวโน้มถูกทอดทิ้ง และมีอัตราการฆ่าตัวตายมากขึ้น สาเหตุการฆ่าตัวตาย คือ ความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิด โรคเรื้อรังทางกาย และโรคซึมเศร้า (กรมสุขภาพจิต, 2561)

สุขภาพคนไทย : คนไทยวัยทำงานและผู้สูงอายุ มีการเจ็บป่วยด้วย “โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)” มากขึ้น ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน มะเร็ง/เนื้องอก หัวใจขาดเลือด หลอดเลือดสมอง ระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคไตเรื้อรัง ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันถือเป็นปัญหาสุขภาพอันดับหนึ่งของโลก รวมทั้งประเทศไทย โดยครอบครัวไทยมีภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเฉลี่ย 381,387 บาท/ปี/ครอบครัว (กระทรวงสาธารณสุข, 2560) ข้อมูลสถิติการฆ่าตัวตายของคนไทย จำแนกตามช่วงอายุ พบว่าวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 30 – 49 ปี มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุด รองลงมา คือ อายุ 50 – 59 ปี และอายุ 20 – 29 ปี สะท้อนให้เห็นความตึงเครียดจากสภาพปัญหาต่าง ๆ ของคนวัยทำงานได้เป็นอย่างดี (กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2561

อบายมุข : ครอบครัวไทย ร้อยละ 44.4 นิยมการเลี้ยงโชค คนไทยเกือบร้อยละ 77 เคยเล่นการพนันสำหรับสถานที่เล่นการพนันครั้งแรก คือ บ้าน ละแวกบ้าน โรงเรียน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) คนไทย 1 ใน 3 ตี๋มแอลกอฮอล์ โดยผู้ชายเริ่มตี๋มเมื่ออายุ 19.4 ปี ผู้หญิงเริ่มตี๋มเมื่ออายุ 25 ปี สาเหตุของการตี๋ม คือ เข้าสังคม/สังสรรค์ ร้อยละ 41.9 เลียนแบบเพื่อน/เพื่อนชวน ร้อยละ 27.3 และอยากลอง ร้อยละ 24.4 (สสส. และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559) หมู่บ้านในประเทศไทยร้อยละ 30 มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ขณะที่ ร้อยละ 4.2 มีการแพร่ระบาดในระดับสูงมาก โดยผู้เสพและผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ร้อยละ 84.92 ที่มีอายุระหว่าง 15-39 ปี ประกอบอาชีพรับจ้าง หรือว่างงาน ยาเสพติดที่เสพ คือ ยาบ้า ร้อยละ 46.39 สุรา ร้อยละ 20.18

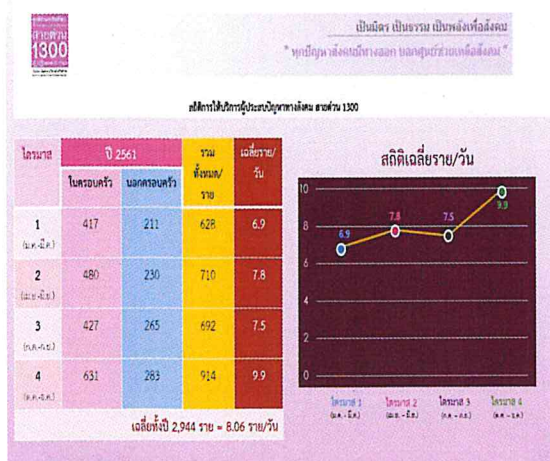
มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1. ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเปราะบางเป็นอันดับต้น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
2. ป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันไม่พร้อมในวัยรุ่น โดยเสริมพลังครอบครัวและสร้างชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาระบบการช่วยเหลือเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ และพัฒนาฐานข้อมูลด้านเด็กและเยาวชน จำแนกกลุ่มเป้าหมายเพื่อจัดบริการที่เหมาะสม
3. ส่งเสริมการทำบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่และผู้ปกครอง
4. การปรับเจตคติของคนในสังคมไทย สร้างการเรียนรู้/ยอมรับความเท่าเทียมระหว่างเพศ

ความรุนแรงในสังคม

ความรุนแรงในสังคมยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลของศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 ในไตรมาสที่ พบว่า สถิติความรุนแรงในสังคมเพิ่มขึ้นกว่าไตรมาสที่ผ่านมา เฉลี่ย 7 - 10 ราย/วัน ในปี 2561 (มกราคม-ธันวาคม) พบว่า มีผู้ถูกกระทำความรุนแรงที่มาขอรับบริการจากศูนย์ช่วยเหลือสังคม จำนวน 2,944 ราย จำแนกเป็นความรุนแรงในครอบครัว 1,955 ราย และความรุนแรงนอกครอบครัว 989 ราย

นอกจากนั้นจากสถิติการให้บริการผู้ประสบปัญหาทางสังคมของศูนย์ช่วยเหลือสังคม ปี 2561 พบว่า ในปี 2561 มีผู้ถูกกระทำความรุนแรงในสังคมที่มาขอรับบริการจากศูนย์ เฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 8.06 รายต่อวัน สูงกว่าปี 2559 (4.3 รายต่อวัน) และปี 2560 (5 รายต่อวัน) สอดคล้องกับข้อมูลศูนย์พึ่งได้ กระทรวงสาธารณสุข ที่มีผู้ถูกกระทำความรุนแรงในสังคมมาขอรับบริการเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยในปี 2560 มีผู้มาขอรับบริการเฉลี่ยวันละ 58 ราย สูงกว่าปี 2559 ที่เฉลี่ยวันละ 55 ราย

ที่มา : ศูนย์ช่วยเหลือสังคม, 2561

ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน “ความรุนแรงในสังคม ลดลงด้วย (ใคร) คุณ”

พม. POLL ศูนย์สำรวจความคิดเห็นทางสังคม โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สำรวจความคิดเห็น เรื่อง “ความรุนแรงในสังคมไทย ลดลงด้วย (ใคร) คุณ” ระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2561 จากประชากรทั่วไปที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ กระจายทุกระดับการศึกษา จำนวน 4,800 หน่วยตัวอย่าง พบว่า ความรุนแรงในสังคมที่นึกถึงมากที่สุด ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย (ร้อยละ 55.04) การล่วงละเมิดทางเพศ (ร้อยละ 23.85) การทำร้ายจิตใจ (ร้อยละ 15.38) และการทำร้ายทางเพศ (ร้อยละ 4.81) โดยประชาชนมองว่า สุรา/ยาเสพติด (ร้อยละ 11.25) ความเครียด และนิสัยส่วนตัว ทั้งนี้ เห็นว่าสื่อที่นำเสนอความรุนแรงทางสังคมที่ทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมมากที่สุด คือ สื่ออินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ยูทูบ (ร้อยละ 24.81) และสื่อสังคมออนไลน์ คลิปวิดีโอ โลกโซเชียล (ร้อยละ 24.62) ที่น่าสนใจ คือ ประชาชนมองว่าแนวทางแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในสังคม คือ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด (ร้อยละ 53.07) รองลงมา คือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว/อบรมสั่งสอน (ร้อยละ 48.81) การให้ความรู้เรื่องการยุติความรุนแรงตั้งแต่เด็ก (ร้อยละ 46.10) รมรณรงค์ยุติปัญหาคความรุนแรง (ร้อยละ 38.26) และทุกภาคส่วนควรนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา/การป้องกันความรุนแรง (ร้อยละ 30.79) ที่สำคัญประชาชน ร้อยละ 42.79 เห็นว่า ผู้ที่มีหน้าที่ลดปัญหาคความรุนแรงในสังคม คือ ตนเอง รองลงมา คือ ครอบครัว ร้อยละ 34.06 ตำรวจ/พนักงานเจ้าหน้าที่รัฐ ร้อยละ 10.15 โดยมีเพียงร้อยละ 3.85 เท่านั้น ที่มองว่าเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน

1. ความรุนแรงในครอบครัว

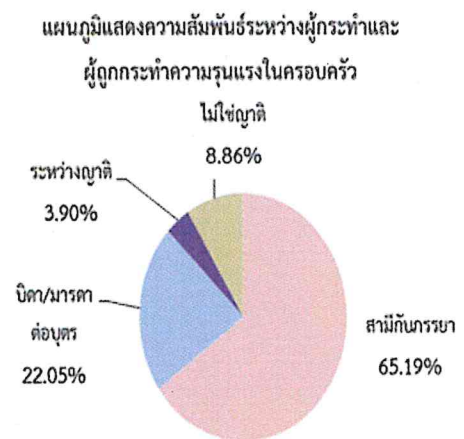
สาเหตุหลักของการเกิดปัญหาความรุนแรงเกิดจากผู้กระทำความรุนแรงคิดว่าตนมีอำนาจเหนือกว่า จึงคิดว่าสามารถใช้อำนาจกับผู้ที่ย่อยหรืออ่อนแอกว่า สำหรับปัจจัยกระตุ้นหรือปัจจัยสาเหตุร่วม คือ ปัญหาความเครียดจากภาวะเศรษฐกิจ การดื่มสุรา สามีภรรยาขาดทักษะการใช้ชีวิตคู่ และผู้ปกครองขาดทักษะการเลี้ยงดูเด็ก

จากข้อมูลจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จากระบบฐานข้อมูลภายใต้เว็บไซต์ www.violence.in.th ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว มีประเด็นข้อมูลที่น่าสนใจ คือ ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จากจำนวน 1,129 ราย **ส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงระหว่างสามี/ภรรยา** จำนวน 736 ราย (ร้อยละ 65.19) รองลงมา เป็นความรุนแรงระหว่างบิดาหรือมารดากระทำต่อบุตร จำนวน 249 ราย (ร้อยละ 22.05) และระหว่างญาติด้วยกัน จำนวน 44 ราย (ร้อยละ 3.90) ที่เหลือเป็นการกระทำความรุนแรงของบุคคลที่ไม่ใช่ญาติ แต่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน และอื่น ๆ

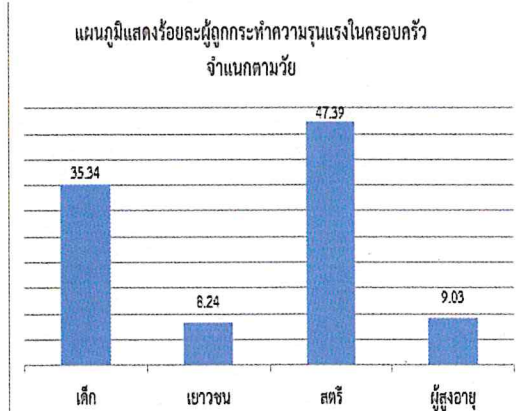
ข้อมูลผู้เข้ารับบริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม พม. (ตุลาคม-ธันวาคม 2561) พบว่า ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เข้ารับบริการ ส่วนใหญ่เป็นสตรี 299 ราย (ร้อยละ 47.39) รองลงมา คือ เด็ก 223 ราย (ร้อยละ 35.34) ผู้สูงอายุ 57 ราย (ร้อยละ 9.03) และเยาวชน 52 ราย (ร้อยละ 8.24)

2. ความรุนแรงนอกครอบครัว

ข้อมูลของศูนย์พึ่งได้ ที่ให้ความช่วยเหลือเด็กและสตรีที่มาขอรับบริการที่โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปี 2560 พบค่าเฉลี่ยการถูกทำร้ายจำนวน 58 รายต่อวัน (จำนวน 21,218 ราย) **โดยผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 19,910 ราย (ร้อยละ 93.84)** รองลงมาเป็น เพศชาย จำนวน 1,301 ราย (ร้อยละ 6.13) และเพศทางเลือก จำนวน

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2561

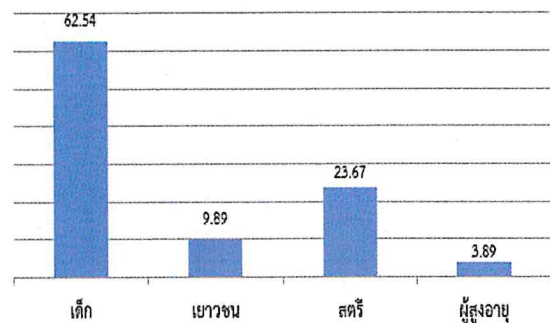
ที่มา : ศูนย์ช่วยเหลือสังคม, 2561

7 ราย (ร้อยละ 0.03) ทั้งนี้ ผู้ที่มาใช้บริการของศูนย์พึ่งได้ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 ปี - ไม่เกิน 45 ปี ที่มีอยู่ จำนวน 6,204 ราย (ร้อยละ 29.24) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 10 ปี - ไม่เกิน 15 ปี จำนวน 4,322 ราย (ร้อยละ 14.52) โดยมีผู้สูงอายุที่มีอายุเกินกว่า 61 ปี เข้ามาใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 774 ราย (ร้อยละ 3.65) (กระทรวงสาธารณสุข, 2560)

ทั้งนี้ ข้อมูลผู้เข้ารับบริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม พม. (ตุลาคม – ธันวาคม 2561) พบว่า ผู้ถูกระทำความรุนแรงนอกครอบครัวที่เข้ารับบริการส่วนใหญ่เป็นเด็ก 177 ราย (ร้อยละ 62.54) รองลงมา คือ สตรี 67 ราย (ร้อยละ 23.67) เยาวชน 28 ราย (ร้อยละ 9.89) และผู้สูงอายุ 11 ราย (ร้อยละ 3.89)

ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐต้องเร่งสร้างความเข้าใจให้คนในสังคมทราบว่า การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคมเป็นปัญหาที่ต้องเริ่มต้นจากครอบครัว และทุกภาคส่วนในสังคมต้องรวมพลังกันป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรัฐบาลได้ประกาศเจตนารมณ์ให้ปี 2562 เป็นปีแห่งการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี บุคคลในครอบครัว และความรุนแรงในสังคมทุกรูปแบบ

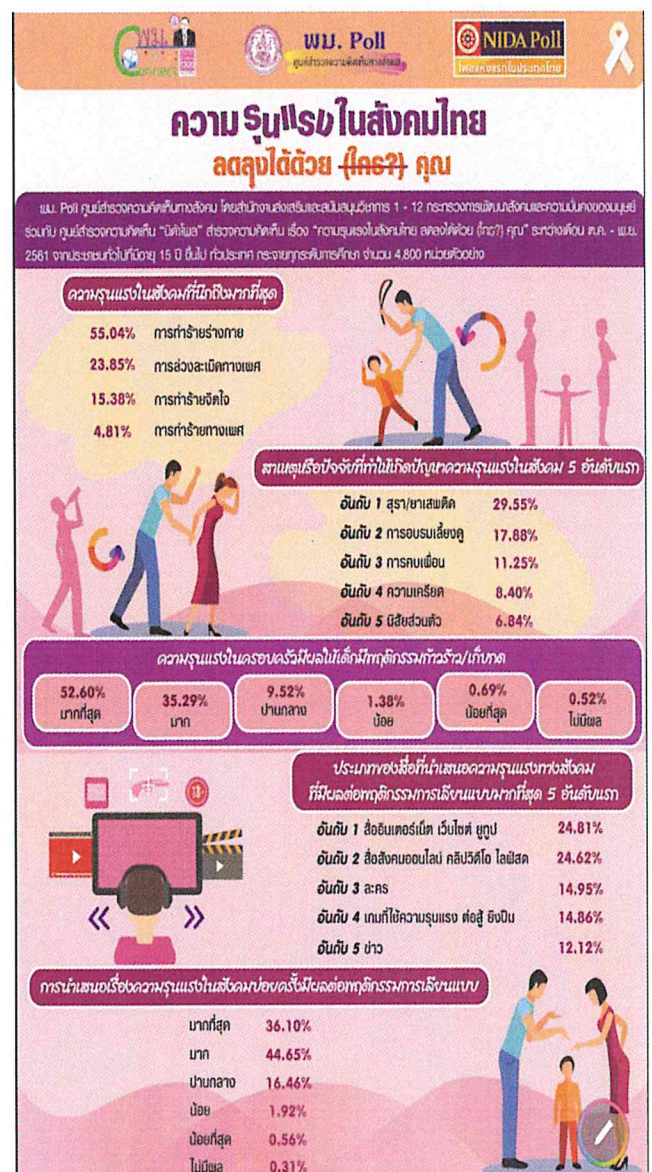
แผนภูมิแสดงร้อยละผู้ถูกระทำความรุนแรงนอกครอบครัว จำแนกตามวัย

ที่มา : ศูนย์ช่วยเหลือสังคม พม., 2561

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2561

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา

1. ให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเริ่มต้นจากครอบครัว
2. รณรงค์สังคมไทยไร้ความรุนแรง
3. เฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสังคม โดยการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่

สิ่งที่เรากำลังทำ: นวัตกรรมในการลดความรุนแรงในสังคม

62.31%	แจ้งเหตุ ผ่านช่องทาง
45.84%	สายด่วน 191 ของทุกส่วนราชการ
9.13%	ตำรวจ
6.89%	สายด่วน 1300 ศูนย์ปรองดอง
4.58%	ผู้บัญชาการ
1.74%	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
20.15%	เข้าไปช่วยเหลือ
9.27%	คลัสเตอร์
6.27%	ตำรวจ/อาสาสมัคร
1.69%	เปิดเผย

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือความรุนแรงในสังคม

53.07%	การบังคับใช้กฎหมาย (เป็นกลไกที่เห็นชัด)
48.81%	สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว/ชุมชน
46.10%	การให้ความรู้เรื่อง "การยุติความรุนแรง" ตั้งแต่เด็ก
38.26%	รณรงค์ยุติปัญหาความรุนแรง
30.79%	ทุกภาคส่วนควรนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา/การป้องกันความรุนแรง

การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคือความรุนแรงในสังคม

26.27%	ไม่เป็นผู้กระทำรุนแรง
25.29%	ไม่ใช้อาวุธ/กำลัง ในการตัดสินปัญหา
22.23%	เคารพสิทธิและให้เกียรติผู้อื่น
20.27%	แจ้งเหตุเมื่อพบเห็นเหตุการณ์ความรุนแรง
5.33%	เข้าช่วยเหลือ

ใคร? มีหน้าที่ในการลดปัญหาคือความรุนแรงในสังคม

42.79%	ตนเอง	1.40%	โรงเรียน
34.06%	ครอบครัว	0.73%	ภาคเอกชน
10.15%	ตำรวจ/พนักงานเจ้าหน้าที่รัฐ	0.54%	องค์กรไม่แสวงหากำไร
6.46%	ชุมชน	0.02%	สำนักพระพุทธรักษา
3.85%	เป็นหน้าที่ของทุกคน		

จัดทำโดย : สสว. 1 - 12 และศูนย์สำรวจความคิดเห็น "นิด้าโพล"
e-mail : info2@nida-society.go.th <http://nida2m-society.go.th>
โทรศัพท์ : 02 539 1992 แฟกซ์ : 02 539 1977

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมบูรณาการการทำงานเชิงรุกกับทุกภาคส่วนทุกระดับ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ กระทรวง พม. เป็นผู้นำด้านสังคมของไทย และอาเซียน มุ่งสู่คนไทยมีความสุข ในสังคมคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2561) ระบบสถิติทางการทะเบียน (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2561, จาก <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php>.
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). ผลเบื้องต้นการประเมินผลกระทบและการประเมินการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด. กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). การจัดทำรายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ปี 2561 (ตุลาคม – ธันวาคม 2561).
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). สถิติการลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (Child Support Grant) ข้อมูล ณ วันที่ 6 ธันวาคม 2561.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). ข้อมูลประชากรผู้สูงอายุเพื่อสังคมด้านผู้สูงอายุ. กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). สรุปผลการดำเนินงานของคณะทำงานประชากรผู้สูงอายุเพื่อสังคม ปีงบประมาณ 2561.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). รายงานสถานการณ์ครอบครัวไทย ปี 2561.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2561) รายงานการสำรวจข้อมูลด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2561). รายงานการสำรวจข้อมูลด้านความเสมอภาคระหว่างเพศ. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). รายงานวิจัย เรื่อง พลังครอบครัว : อิทธิพลต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจของครัวเรือน. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล. (2558). งานวิจัย ครอบครัวเข้มแข็งกับความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในสังคมโลกาภิวัตน์ ระยะที่ 1. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). งานวิจัย ครอบครัวเข้มแข็งกับความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในสังคมโลกาภิวัตน์ ระยะที่ 2. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). รายงานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์สถานการณ์และศึกษานโยบายมาตรการในการจัดระบบสวัสดิการสังคมที่จำเป็นสำหรับครอบครัวผู้สูงอายุที่ประสบความยากลำบาก กรณีศึกษา : ครอบครัวผู้สูงอายุเลี้ยงดูได้ตามลำพังและครอบครัวผู้สูงอายุอาศัยตามลำพัง. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2560). รายงานวิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2558). รายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง ครอบครัวลักษณะพิเศษ. กันยายน. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2561). รายงานสถานการณ์ครอบครัวไทย ปี 2561. กรุงเทพมหานคร.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). สรุปผลการขับเคลื่อนกิจการเพื่อสังคม ปี 2561.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). โครงการศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจประจำจังหวัด.

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *โครงการเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์ดีเด่นแก่ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากที่ประพฤติตนดีเด่น*. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561). ผู้สูงอายุฆ่าตัวตายมากเป็นอันดับ 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/41068-ผู้สูงอายุฆ่าตัวตายมากเป็นอันดับ%20%20.html>.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2561). *อัตราการฆ่าตัวตายแยกตามช่วงอายุ ประจำปี 2560*. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2561, จาก <https://www.dmh.go.th/report/suicide/viewg1.asp?id=26>.
- กรมสุขภาพจิต. (2560). *ข่าวหนังสือพิมพ์ เดือนกุมภาพันธ์!! เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า!! เป็นสัญญาณเตือนภัยคุณภาพ “สมอง”*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2561, จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27017>.
- กรมอนามัย. (2559). *ข่าวแจก “กรมอนามัย ย้ำ นมแม่ดีที่สุด หนุนแม่มีนมให้ลูกอย่างเดียวติดต่อกันอย่างน้อย 6 เดือน”*. (2559). สืบค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2559, จาก http://www.anamai.moph.go.th/ewt_w3c/ewt_news.php?nid=9817.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2561). *ผลสำรวจความคิดเห็น เรื่อง “หญิงไทยยุคใหม่ สไต์ล 4.0”*. กรุงเทพมหานคร. กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. (2560). *สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2552). *การกระจายความมั่งคั่งในประเทศไทย การวิจัยเชิงประจักษ์และนโยบายการคลังเพื่อเพิ่มพลังคนจน*. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่ 27 ฉบับที่ 3 กันยายน 2552 หน้า 27 – 66.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). *Banker's Talk : Household Debt (ทำความเข้าใจกับหนี้ครัวเรือน)*. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1. 6 กุมภาพันธ์ 2558.
- ธีรภูมิ นิลเพชร. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2561). *ความรุนแรงในครอบครัว : การวิเคราะห์สาเหตุและการป้องกันปัญหาในสังคมไทย*. วารสารพฤติกรรมศาสตร์ ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2561.
- ธีระพงษ์ วงษ์นา. (2557). *“ความเป็นธรรม” หลากมิติ หลายมุมมอง สู่ดัชนีชี้วัดทางสังคม*. วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2557. หน้า 131 – 150
- ศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2561. *สถิติความรุนแรงจากศูนย์ช่วยเหลือสังคม ข้อมูลเดือนมกราคม – ตุลาคม 2561*.
- ศูนย์สำรวจความคิดเห็นทางสังคม พม.POLL กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2561). *ผลสำรวจความคิดเห็นเรื่อง “หญิงไทยยุคใหม่ สไต์ล 4.0”*. กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์สำรวจความคิดเห็นทางสังคม พม.POLL กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2561). *ผลสำรวจความคิดเห็นเรื่อง “ความรุนแรงในสังคมไทย ลดลงได้ด้วย (ใคร) คุณ”*. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). 2561. *รายงานสถานการณ์การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน*

- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ไตรมาส 4 (เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2561).
- สถาบันคีนันแห่งเอเซีย มูลนิธิซีดี และธนาคารซีทีแบงก์. (2558). งานวิจัย โครงการคนไทยก้าวไกล ใส่ใจการเงิน. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2559). ข้อเท็จจริงและตัวเลข เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. (2560). บทความเรื่อง 4 โรคพบบ่อย จากพฤติกรรมคนวัยทำงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/34840-4%20โรคพบบ่อย%20จากพฤติกรรมคนวัยทำงาน.html>.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2558). รายงานสถานการณ์สตรี ปี 2558 : “2 ทศวรรษปฏิญญาปักกิ่งฯ : เสริมพลังสตรี สร้างพลังสังคม”. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560). กำลังคนภาครัฐ 2559 : ข้าราชการพลเรือนสามัญ. นนทบุรี : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). โครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2561, จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2561, จาก http://social.nesdb.go.th/social/Portals/0/Documents/PPT_Q4-2560_final_1255.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2559. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). เอกสารเผยแพร่การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร.
- Grant Thornton. 2018. *Women in business : beyond policy to progress*.
- Grant Thornton. (2018). *Grant Thornton International Business Report 2018*.
- Marketingoops.com. (2017). ผลสำรวจชี้ หญิงไทยมีโอกาสก้าวหน้าทางการทำงานสูง. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://www.marketingoops.com/reports/research/women-entrepreneurs-thai/>.
- Mastercard. (2018). *Mastercard index of Women Entrepreneurs (MIWE) 2018*.
- Matichon online. (2561). เปิดโพลหญิงไทยยุค 4.0 ระบุผู้หญิงสามารถเป็นผู้บริหารระดับสูงและนักการเมืองได้. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2561, จาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1058899.
- ThaiPR.NET. (2561). แกรนท์ ธอนตัน เผย สัดส่วนผู้บริหารหญิงในไทยสูง ติด 1 ใน 3 ของโลก. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://www.thaipr.net/general/844018>.